

Piibli kaanon.

Piibli kaanoniks nimetame loetelu, mida Piibel sisaldab ehk siis Uude ja Vanasse testamenti kuuluvate raamatute nimesid. Selliseid loetelusid on meie aegade ni säilinud juba väga varajastest aegadest.

Eriti tähtsateks peetakse neid loetelusid, mis on koostatud või heaks kiidetud mõne oikumeenilise sinodi (ülemaailmse kirikukogu) poolt. Sellised kaanonid on: Apostlite kaanon ja Gregorius Jumalasoõpetaja ning Amfilokiuse kirjutised. Kõik need kirjutised on pidulikult oikumeeniliste sinodite poolt heaks kiidetud.

Õpetuse allikas, pärimus

Mis on siis õpetuse allikaks? Tihti vastatakse sellele öeldes: Õpetuse allikas on püha Piibel ja püha pärimus. Vahel, kuigi harva, lisatakse täpsustus: kirjalik ja suuline pärimus. Ja veel harvemini kuuleme tõdemust, et tegelikult kirjalik ja suuline pärimus on üks ja seesama asi. Tõsiasi on siiski, et on liialdus nimetada neid samasteks, sest on olemas vaid üks pärimus, kuidas seda ka ei kutsutaks. Piibel on vaid üks selle ilmnemisvormidest, ja sugugi mitte nii oluline, et peaksime kõike muud pärimust vaatlema lahusolevana.

Sellise – ehk üllatava – järelduseni jõuame uurides ülalmainitud kaanoneid, ja miks mitte teisigi Piibli raamatute loetelusid. Juba see tõsiasi, et sinodite pühad isad, kes olid paljudes küsimustes võimelised juuksekarva lõhki ajama, ei pidanud siiski vajalikuks panna kokku teatud kaanoneid, tunnistab üsnagi tugevasti sellest, et Piiblis ei nähtud sellist väärtust, mis oleks eeldanud täiesti üheselt mõistetava raamatuloetelu koostamist. Isade seisukohast vaadatuna oli küsimus praktilist laadi: neid ja neid raamatuid saab lugeda jumalateenistustel. Pandagu tähele, et samalaadne piirang puudutab ka kirikulaule. Võetagu arvesse, et juba väga varajastel aegadel oldi väga täpsed küsimused, kes saab tutvuda kristluse saladustega, selle tuumaga. Kuid siiski loeti Piiblit avalikult, kõikide kuuldes – ka praegu loeme Piiblit jumalateenistuste sellistes osades, mille juures võivad viibida kõik, ka need kes mingil põhjusel on Kirikust eemaldatud või veel ei kuulu Kirikusse. Piibli raamatud ei sisalda siis mingeid saladusi, vaid sellised asju, mille tundmine on kasuks kõigile, ka uskmataitele.

Juba see seik paneb meid mõtlema Piiblist kui õpetuse allikast. On ehk vale öelda, et Piibel ei sisalda saladusi. See sisaldab neid kindlasti, nii nagu näiteks matemaatika algõpetus sisaldab endas suhtelisuse teooriat, kuid on vaevalt usutav, et seda taipaks keegi, kes oleks matemaatikas võhik.

Lisaks tuleb arvesse võtta, et nimelt Uue testamendi puhul ei ole küsimus ainult apostlite kirjutistes. On kindel, et apostlid kirjutasid palju sellist, mida ei ole Piiblisse võetud, ja mõningate kirjutiste puhul vaevavad samad kahtlused (“autoriõigus”) praegusi uurijaid nagu need on vaevanud juba varaseid kirikuisasid. Tuntumaid näiteid on ehk Pauluse kiri Heebrealastele. Võime öelda, et tegelikult on ükskõik, kes kirjutab kirja Heebrealastele kui see vaid sisaldab esiteks tõde ning teiseks tõde sellisel kujul, et seda võib anda ka pühitsemata kätte.

See seik, et mõningaid raamatuid on mingitel aegadel lubatud ja mingitel aegadel keelatud, johtub lisaks kohalikele erimeelsustele ennekõike sellest, et Piibel ei ole mingil juhul kergesti loetav raamat. Paljudes kohtades on sisu raskesti arusaadav ja hämar, vajame alati lahtimõtestamist, kindlasti juba siis, kui need tekstid kirjutati. Pandagu tähele, et Piibel ise tunnistab sellest : “Ja meie Issanda pikka meelt arvake õndsuseks, nõnda nagu ka meie armas vend Paulus teile on kirjutanud temale antud

tarkust mööda, nagu ka kõigis kirjades, mille ta räägib neist asjust, kus on raske aru saada mõnest asjast, mida õppimatud ja kinnitamatud inimesed nagu muidki kirju väänavad iseeneste hukatuseks” (Pe 3:15-16). Selleks et mõista, kuidas on võimalik, et sedavõrd “arusaamatuid” kirjutised on võetud kasutusele, peaksime meeles pidama just seda seika, et saladusi ei saanud paljastada: “Ma ei või Sinu vaenlastele seda saladust avaldada ega Sulle suud anda nagu Juudas...”

Väljavõtteid Johannes Seppälä raamatust *Puupalasta Jumalan kuvaksi*